

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Brugge Rijselstraat

Brugge, West-Vlaanderen

2024D68

NOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Ruben Vergauwe

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	i
INLEIDING	ii
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Synthese	2
1.3 Gemotiveerd advies	4
BIBLIOGRAFIE	6
BIJLAGE	7

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van meergezinswoningen en woningen in de Rijselstraat in Brugge. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 10 132 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 9 337 m².

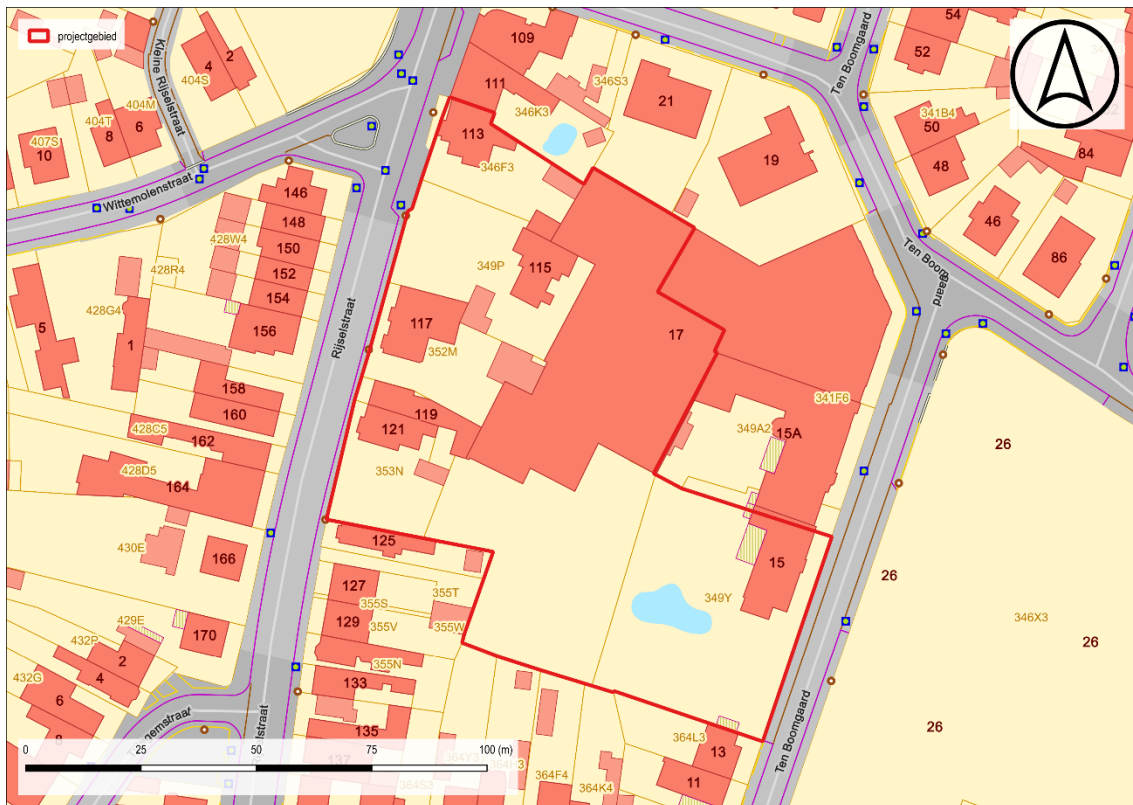
Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt (Bigonzi et al. 2002a, 2022b). Op basis van de archeologienota werd een advies geformuleerd naar uitgesteld vooronderzoek.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om dit uitgesteld vooronderzoek uit te voeren in de eerste plaats door middel van een landschappelijk bodemonderzoek met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024D68	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	9/04/2024	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	25/04/2024	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 68998	Y ₁ : 208974
	X ₂ : 69124	Y ₂ : 209114
KADASTER [Brugge]	Afdeling 25	Sectie B
	346F3, 349P, 352M, 353M, 353N, 351T, 349Y, 355T, 355W, 355V, 355S en 355R	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De synthese van de resultaten van de **Bureaustudie** wordt hier overgenomen uit het onderdeel “*Datering en interpretatie van het onderzochte gebied*” de archeologienota waar al akte van werd genomen (Bigonzi et al. 2022a, 47-49):

“Binnen een projectgebied van 10 132 m² wordt er een vergunningsgebied van ca. 9 337 m² afgebakend. De geplande werken omvatten de realisatie van meergezinswoningen en woningen. Deze worden in twee fasen uitgevoerd. Fase 1 omvat de sloopwerkzaamheden van de bestaande woningen en bijgebouwen ter hoogte van de Rijselstraat nr. 113, 115, 117, 119 en 121 en de realisatie van meergezinswoningen (29 appartementen in twee blokken). Deze twee appartementsblokken worden voorzien van parkeer- en fietsenstalplaatsen (ondergronds en bovengronds) en wadi's. Fase 2 omvat sloopwerkzaamheden van de woning ter hoogte van Ten Boomgaard nr. 15 en de realisatie van negen woningen met tuinzones. Op basis van de hierboven omschreven geplande werkzaamheden wordt uitgegaan van een volledige verstoring van het aanwezige bodemarchief. Er worden dus twee onderzoeksgebieden afgebakend: onderzoeksgebied fase 1 (ca. 5 222 m²) en onderzoeksgebied fase 2 (ca. 2 293 m²) (Fig. 1.44).

Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van Sint-Michiels, een deelgemeente van Brugge. Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van de historische stadskern van Brugge, op een afstand van ca. 1500 m. Het terrein ligt in de archeoregio van de Zandstreek, in het bekken van de Brugse Polders.

De deelgemeente van Sint-Michiels is gelegen op een licht golvend landschap, op een hoogte die tussen ca. 3 en 13 m TAW varieert. Het terrein ligt in een overgangszone tussen het Zuidbrugse Dallandschap en de noordelijke uitlopers van het Plateau van Tielt. Het Zuidbrugse dallandschap bevindt zich ten zuidoosten van Brugge en vormt een breed komvormige depressie. Het projectgebied is gelegen aan de rand van dit komgebied. Het westen van dit komgebied wordt begrensd door de versneden noordrand van het plateau van Tielt. Het Zuidbrugse Dallandschap grenst in het oosten aan de depressie van het kanaal Gent-Brugge. Ter hoogte van het projectgebied zijn er type 3 afzettingen. Dit type omvat fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) met daarop eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of van mogelijk het Vroeg-Holoceen. De quartairgeologische gegevens hebben ook aangetoond dat het terrein zich op de rand van een opgevulde paleogeul bevindt. Samengevat kan gesteld worden dat het terrein in een overgangszone ligt tussen het Zuidbrugse Dallandschap en de noordelijke uitlopers van het Plateau van Tielt. Het projectgebied bevindt zich aan de rand van zowel een opgevulde NW-ZO georiënteerde paleogeul en een NO-ZW georiënteerde holocene beekbedding. Paleolandschappelijk is het terrein op een zeer gunstige locatie gesitueerd voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen uit de Steentijd.

De CAI-gegevens bevestigen de gunstige ligging van het projectgebied. In de directe omgeving van het terrein zijn er een aantal CAI-waarden. Binnen een straal van ca. 150 m zijn er twee CAI uit de Steentijd (157054 en 76914). Er werden ook CAI-waarden uit andere perioden teruggevonden in de directe omgeving van het projectgebied: Romeinse Tijd (CAI 981799 tegenover de Ten Boomgaardstraat) en Middeleeuwen (sporen en materiaal binnen een straal van 400 m - CAI 217921 en CAI 76913).

De historische kaarten hebben aangetoond dat bebouwing ter hoogte van het projectgebied al aanwezig was sinds de 17de eeuw. Door de studie van de historische kaarten en luchtfoto's is het wel duidelijk dat de gebouwen op het terrein hebben veranderd van ligging en aantal. Oorspronkelijk was enkel het westelijke deel van het projectgebied bebouwd. Ter hoogte van de Rijselstraat, waar de nr. 115/117 zich bevinden, was er een molen aanwezig. Deze werd in 1914 gesloopt. De terreinsituatie verandert sterk in de tweede helft van de 20ste eeuw. De luchtfoto van 1979-1990 toont dat de bebouwing ook de noordwestelijke hoek van het projectgebied omvat (huidige wijnwinkel). Er zijn huizen in het zuidoostelijke deel van het projectgebied duidelijk zichtbaar sinds de luchtfoto van 2000-2003. Er kan dus verstoring van het bodemarchief verwacht worden. Landschappelijke booronderzoeken en proefsleuvenonderzoeken, die in de omgeving van het projectgebied werden uitgevoerd, hebben bewezen dat het bodemarchief verstoord was. Ten oosten van het projectgebied, aan de andere kant van de Ten Boomgaard, werden er een bureau-, landschappelijk boor- en proefsleuvenonderzoek (ID 11443 en ID 18385) uitgevoerd. Het proefsleuvenonderzoek heeft vastgesteld dat het terrein zwaar verstoord is door de voormalige bebouwing. In de onverstoorde delen van het plangebied werden slechts een aantal paalkuilen aangetroffen.

De verzamelde aardkundige, historische en archeologische gegevens leiden tot de vaststelling dat er archeologisch potentieel is ter hoogte van het projectgebied voor waarden uit de Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. Het projectgebied bevindt zich in een overgangszone ligt tussen het Zuidbrugse Dallandschap en de noordelijke uitlopers van het Plateau van Tielt. Het projectgebied bevindt zich aan de rand van een opgevulde paleogeul. Paleolandschappelijk is het terrein op een gunstige locatie gesitueerd voor het aantreffen

van archeologische vindplaatsen uit de Steentijd. Bovendien werden er in de directe omgeving van het terrein CAI-gegevens uit de Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. De verwachting voor de Steentijd naar de Nieuwe Tijd is bijgevolg zeer hoog te noemen.

Vermits de afwezigheid van archeologische waarden niet volledig kan uitgesloten worden, is verder archeologisch vooronderzoek in de vorm van archeologisch vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem noodzakelijk. Door de aanwezigheid van verharding en de gebouwen, kan een dergelijk archeologisch vooronderzoek niet adequaat uitgevoerd worden. Omwille hiervan wordt een programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek opgesteld. Dit uitgesteld vooronderzoek zal het hypothetisch hoge wetenschappelijk potentieel moeten aftoetsen aan empirische data omtrent de bewaringscondities en de aardkundige gesteldheid. Het potentieel op kennis- en datavermeerdering van het terrein zal zodoende afgewogen kunnen worden. Dit uitgesteld vooronderzoek zal starten met een landschappelijk bodemonderzoek om de bewaringsomstandigheden en eventuele verstoringen in kaart te brengen. Indien het terrein voornamelijk uit verstoorde en vergraven gronden bestaat, kan het terrein mogelijk vrijgegeven worden zonder vooronderzoek met ingreep in de bodem. Bij een goed bewaard bodemarchief, dienen de verdere onderzoekstappen van het vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen te worden. Zoals reeds vermeld worden de geplande werken in twee fasen uitgevoerd. Er worden dus twee onderzoeksgebieden afgebakend (1 per fase). Het vervolgonderzoek wordt enkel voorgesteld voor de afgebakende onderzoeksgebieden (Bigonzi et al. 2022, 47-49)."

Op basis van de resultaten van het **landschappelijk bodemonderzoek** blijkt de basis van alle boringen is opgebouwd uit homogene beige tot beigebruin eolische afzettingen, hoofdzakelijk opgebouwd uit zand. Deze afzettingen worden geïnterpreteerd als eolische afzettingen uit het Weichseliaan. In de top van de zandige bodem ontwikkelde vanaf het Holoceen een bodemprofiel die te identificeren is als een podzolbodem. Enkel in profielen P1 en P3 wordt nog een restant van deze bodem aangetroffen onder vorm van een basis van een B(h)s-horizont. In recente periode wordt de top van de bodem verstoord door een reeks antropogene ingrepen die de bodem relatief diep, tussen ca. 0.5 en 1.5 m, volledig heeft verstoord. Meer dan waarschijnlijk is inrichting van het gebied met de diverse bebouwing de belangrijke fase van verstoring, maar het is niet uitgesloten dat er voorheen al belangrijke verstoringen toegebracht in de bodem.

Hoewel op basis van de landschappelijke factoren en de gekende waarden ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed blijkt uit de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dat het bodemarchief in het projectgebied vlakdekkend diep is verstoord, tussen minstens 50 cm en 150 cm diep. Het potentieel tot nuttige archeologische kenniswinst in dit gebied wordt zeer laag ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van de interpretaties uit het landschappelijk bodemonderzoek wordt het potentieel voor nuttige kennisvermeerdering door verder archeologisch vooronderzoek geëvalueerd. Hieruit blijkt dat gezien de vlakdekkende en lokaal diepe verstoring van de bodem het potentieel voor verder onderzoek naar zowel steentijd vondstenconcentraties als

archeologische sporenconcentraties zeer laag wordt ingeschat. **Als gevolg wordt geen verder onderzoek geadviseerd en wordt het projectgebied vrijgegeven.**

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Bigonzi, V., Doucet, A., Decramer, W. (2022a) *Archeologienota Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem Brugge – Rijselstraat*, Verslag van Resultaten, Terra Engineering & Consultancy nv, Zelzate.

Bigonzi, V., Doucet, A., Decramer, W. (2022b) *Archeologienota Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem Brugge – Rijselstraat*, Programma van Maatregelen, Terra Engineering & Consultancy nv, Zelzate.

KAARTMATERIAAL

/

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	2
--	---

